

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПОДБОР

Превод от английски: Иван Мадански, —

chitanka.info

В една прекрасна септемврийска утрин Питър Хонорий лениво преглеждаше пощата. Изведнъж погледът му попадна върху директива от местния Отдел за родствени връзки, която безотговорно изискваше от него да се ожени до първи октомври. В противен случай той ще прояви неуважение към държавните и местните Инструкции за моногамията и ще понесе наказание — заточение на Луната от една до пет години.

Хонорий изпадна в паника. През август беше попълнил формуляр за Продължаване на статуса, който до сега би трябвало да е разгледан по установения ред. Това би му дало още шест месеца за селекция на невеста. А му оставаха някакви жалки две седмици. На всичко отгоре имаше само две алтернативи: или да се подчини, или да бяга в Мексико. Но в 2038 година втората алтернатива не беше за препоръчване.

Проклятие!

Същата сутрин на закуска той обсъди проблема със стария си приятел граф Унгерфьорд.

— По дяволите, не е честно от тяхна страна! — заяви Хонорий. — Някой горе ме преследва. И защо? Аз да не съм някой бунтовник? Знаем не по-зле от всички, че бракът е неизбежна сделка между индивида и обществото, фундамент, на който се крепи държавната безопасност. Дявол да го вземе, аз дори искам да се оженя! Но още не съм си намерил жена.

— Може би си излишно суетен? — предположи Унгерфьорд. Беше женен вече цял месец. Взаимоотношенията между половете не представляваха проблем за него.

Хонорий поклати глава.

— Вече съм готов на всичко, само да не изпусна срока. Цялата беда е в това, че независимо от компютърната картотека и съвременното електронно запознанство, никога не можеш да кажеш дали си се оженил за жената, която си избрал. Когато го разбереш, обикновено е късно за промяна.

— Да-а — самодоволно проточи графът. — Болшинството са поставени пред точно такъв проблем.

— Няма ли изключения?

— Честно казано, има един метод да се избегне случайността, поне донякъде. Само го използвах. Така открих Джейни. Не съм ти казал, защото доколкото ми е известно не си склонен да нарушаваш закона.

— Аз, разбира се, се старая да водя високонравствен живот — изпъчи се Хонорий. — Но тая работа е много сериозна и съм склонен да проявя необходимата гъвкавост. Кого трябва да убия?

— Е, до там не сме стигнали — успокой го Унгерфьорд, взе един лист и написа няколко реда. — Отивай на този адрес и поговори с мистър Фюлър. Той оглавява Тайната компютърна служба. Кажи му, че аз те изпращам.

По времето, когато се развива нашата история, Тайната компютърна служба заемаше няколко прашни кантори в запустял район на центъра Линкълн, където се криеше под фасадата на фирма за търговия с материални части и материално обезпечаване. Секретарката на Фюлър беше миловидно младо момиче на име Дина Гребс. Тя заведе Хонорий в кабинета на шефа. Фюлър се оказа нисък, пухкав, оплешивяващ, дружелюбен човек със зачервени бузи, умни кафяви очи и обезоръжаващи маниери. Беше отделил кабинета си от приемната и бе направил опит да го обзаведе в английски стил. Резултатът приличаше на малък склад за мебели.

— Попаднали сте точно където трябва — увери Фюлър след като се запозна със ситуацията. — Държавата иска да встъпваме в брак заради стабилността на обществото. Известно е, че болшинството от недоволните, бунтовниците, психопатите, подпалвачите, социалреформаторите, анархистите и тем подобни личности са самотни, неженени типове, които няма какво да правят. Те се грижат само за себе си и замислят как да съборят съществуващите порядки. От тази гледна точка бракосъчетанието е задължителен акт на лоялност към държавата. Никой не оспорва това. Признаваме необходимостта от брака. Като единствено условие ние поставяме неговата надеждност и поне търпимост, защото това удовлетворява по-добре нуждите и на индивида, и на държавата.

— Точно така! — каза Хонорий. — Затова дойдох при вас. Какви практически средства...

Но не беше лесно да вземеш думата от Фюлър.

— Необходими са ни научни методи, с които да премахнем факторите „случайност“ и „неопределеност“ при встъпването в брак. Запознанството чрез компютър не е достатъчно. Трябва ни способ, чрез който да надникнем в истинския си бъдещ брачен живот. И чак след това да решаваме дали да се женим или не. Трябва да разберем как работи семейната машинка преди да се заробим за шестдесет или седемдесет години.

— Де да можеше! — въздъхна Хонорий. — Само че това не е възможно. Или случайно разполагате с талантива циганка и работещо кристално кълбо?

— Има изход — с усмивка каза Фюлър.

— Да не би някой да е измайсторил машина на времето?

— Да, обаче вие я познавате под името „Синтезатор и имитатор на политически фактори“.

— Чувал съм. Това е оня свръхкомпютър, заровен под горите на Северна Дакота, който вечно изчислява какво възнамерява да стори държавата „Х“ с държавата „У“. Само че нещо не схващам как този компютър ще ми разкаже нещо за бъдещата ми жена, ако тя не е генерал или най-малкото шеф на разузнаването.

— Помислете малко, Хонорий! Имаме машина, която е създадена с една цел: да предсказва и имитира взаимодействията между групи и подгрупи от хора. Ами ако я използваме да предскаже и имитира взаимодействия между отделни индивиди?

— Би било великолепно — отвърна Хонорий. — Обаче тоя компютър се охранява по-зорко и от форт Нокс.

— Ех, момчето ми, много по-лесно е да опазиш златото, отколкото информацията. Даже ако затрупаш информацията с планина, тя пак изтича. В ръцете на продажни или идеалистични оператори каналите за въвеждане на информация автоматично се превръщат и в канали за извеждане на информация. От мен обаче няма да чуете и намек за методите на програмиране. Имаме си тайни. Само ще ви кажа, че имитаторът може да екстраполира възможният ви семеен живот с която и да е жена и да покаже резултата само на вас.

— Не ми е ясно как ще се приближите на по-малко от петнадесет километра от имитатора.

— Не ни трябва. Завладяхме един терминал.

Хонорий тихо подсвирна. Остана възхитен от хладнокръвната наглост на този забележителен човек.

— Мистър Фюлър, кога мога да започна?

Набързо уредиха въпроса със заплащането и Фюлър погледна графика.

— Тъй като вашият въпрос не търпи отлагане, ще ви отделя десет минути машинно време вдругиден. Елате на обяд, мис Гребс ще ви заведе при терминала и ще ви каже какво и как да правите. Не забравяйте да донесете карти с данни за вас и за предполагаемата ви съпруга.

Хонорий беше подготвил всичко за уречения час. В плик носеше картите на петнадесет кандидатки. Тези особи му бяха препоръчани от Службата за компютърно запознанство — първокласна агенция на Медисън Авеню. Сътрудниците с любов подбраха петнадесет претендентки от Националния обединен резерв на самотните жени в Америка, като отчитаха отговорите им на 1006 внимателно подбрани въпроса. Всички те запазваха своята анонимност до получаването на разрешение за моногамен брак. Затова Хонорий ги познаваше само по номерата. Всички доброволно бяха избрали статута на „мигновен достъп“. За Хонорий оставаше само да каже, че иска да се ожени за една от тях.

В картата му между другото бе отбелязано, че той е висок, широкоплещест, привлекателен, сдържан по характер, добър към децата и малките животни, получава по тридесет и пет хиляди долара годишно и е най-младият президент на фирмата „Глик Електроникс“ за цялата ѝ история, т.е. пред него се разкриват неограничени перспективи. Повечето кандидатки биха искали да попаднат точно на такъв жених. Хонорий беше типичен пример на предбрачна заблуда, която е по душа на толкова много жени...

Мис Гребс заведе Хонорий на една стара бензиностанция на Декалб Авеню. Терминалът се оказа скрит в един порутен фургон. Двама техници, облечени като скитници, вкараха Хонорий в затъмнена стаичка вътре във фургона. От терминала се чуваше лек звук, сякаш разговаря със себе си. Техниците разположиха Питър в голямо

командно кресло и закрепиха на челото и дланите му психометални електроди.

Мис Гребс взе картите.

— Днес имаме време само за една от тях — обърна се тя към Хонорий. — Ще видите живота си пет години напред, но те ще са компресирани до десет минути реално време, така че дръжте се! С коя ще започнем?

— Няма значение. Всички си приличат. Имам предвид картите. Започнете с тази отгоре.

Мис Гребс пхна картата в процепа на терминала. Апаратът нежно забръмча и Хонорий почувства напрежение на дъното на очните си ябълки. Светът около него се потопи в мъгла. Когато пред погледа му се проясни, той се видя отстрани. До него вървеше дребно момиче с дълга черна коса.

Това беше Мис 1734-AB-2103C.

Информацията идваше под формата на няколко секундни откъси от различни, но хронологически последователни кадри. Видя себе си и №1734 да обядват в уютно италианско ресторантче, а после, хванати за ръце, се разхождаха по Блайкър стрийт. Сега Те са на Вашингтон скуеър при фонтана. Тя свири на китара и пее кънтри. Колко е прелестна! И колко са щастливи заедно! Сега пък Те лежат по гръб пред разпалена камина в малък апартамент на Гей стрийт. Косата ѝ е сресана на прав път. Сега вече Тя чете някакъв сценарий, защото е решила да пробива в киното. Но от това нищо не става и в следващия епизод Те вече живеят в умопомрачителен апартамент на Сейтън Плейс. Тя е намръщена. Готви за вечеря. Скарали са се. Между Тях цари мълчание. Той си чете „Уолстрийт Джърнъл“, а Тя прелиства книга по астрология. Вече са се преместили в Кънектикът, в прекрасна стара къща, оградена с ограда от забити в земята релси. Превърнали са голямата слънчева детска стая в склад. През зимата Той се пързала на ски сам, а Тя посещава сбирки на будисти в Мериленд. Когато Тя се връща, вече е късо подстригана и може безкрайно да седи в безупречна поза „лотос“. Немигащите ѝ очи гледаха през него. Сега Тя считаше, че плътската любов е нежелателен момент и предпочиташе съзерцанието и медитацията. Година по-късно Те не живееха заедно. Тя се оттегли в будистка община, а Той си намери момиче от Братълбороу.

С Мис 1734 беше свършено. Следващият сеанс с имитатора щеше да се състои след три дни.

Втората кандидатка, Мис 3543, беше високо, стройно, весело момиче с червеникава коса и очарователна усмивка. С Хонорий си спретнаха дом в Малибу, където Тя всеки ден играеше тенис и четеше списания за вътрешно обзавеждане. Колко беше очарователна, когато му подаваше салата „Уолдорф“ над огнището с тлеещи въглени! Печаха си месо на скара, а в краката му лежеше кокершпаньол. После Те се оказаха в Париж. В Монпарнас тя се напи до смърт и му крещеше оскърбителни думи. Подобни сцени имаше и в Рим, и във Вилафранк, и в Ибиса. Тя вече пиеше непрекъснато. Взеха си дете, но се лишиха от кучето. След това имаха друго дете и две котки. После нае прислужница, която да се справя с домакинството, докато 3543 се лекува от алкохолизъм в една реномирана клиника на езерото Грисън. А сега са в Лондон. Тя е неизменно трезва. Съсредоточена, сериозна жена. Добила е навика да си хапе горната устна, докато раздава брошури по сциентология на площада Трафалгар. С тези брошури свършиха петте години живот с Мис 3543.

Спомените му за третата кандидатка бяха много бледи. Тя бе очарователно момиче, което изпълваше вечерите им със своето прелестно, изпълнено с еротика мълчание. Две години по-късно в най-люксовия апартамент на хотел „Животновъд“ в Тейлс Той вече жално ѝ се молеше: „Кажми поне нещичко! Една думичка! За Бога, моля те, говори!“ Кандидатка номер четири около двадесет и седмата си годишнина откри в себе си скрит талант и стана звезда по скоростно пързаяне с ролкови кънки. Номер пет беше особа със самоубийствени наклонности. Така и не набра смелост да осъществи замислите си. Или пък това беше номер шест?

Стана 29 септември. Хонорий беше прегледал четиринадесет варианта на потенциален семеен живот, но от това само се разтревожи и изпадна в депресия. Чувстваше се ужасно потиснат, когато тръгна за

последния сеанс. Почти се бе примирил с мисълта да сключи брак с номер единадесет — Вечното Хихикане + Двама Братя — Глупаци. В края на краищата това поне не беше най-гибелния вариант.

От съображения за сигурност бяха преместили терминала от бензиностанцията в банята на края на същия коридор, където беше кантората на Фюлър. Хонорий се включи към апарата и видя, че се разхожда по плажа на остров Мартас-Уинърд заедно с № 6903, миловидно момиче с кестенява коса, което определено му приличаше на някой. Сега Те са на моста Джордж Вашингтон, щастливи и абсолютно незаинтересовани от това какво ги чака занапред. Седят на варовикова скала, вдадена в Егейско море, ядат сирене и пият вино. Сега са сред обширна камениста равнина, на хоризонта се виждат заснежени върхове. Тибет? Перу? Вече са в Маями. Тя носи неговия дъждобран, Те бягат и се смеят под дъжда. След това се оказаха някъде, в малка бяла уютна къща и по всичко личеше, че много се обичат. Той се разхождаше напред-назад из хола и друсаше на ръце очарователно бебе с болки в стомаха. С това петгодишният период завърши.

Хонорий веднага се втурна в кантората на Фюлър.

— Фюлър! Най-после я намерих! Според мен съм лудо влюбен в №6903.

— Поздравявам те, момчето ми! — каза Фюлър. — Бях започнал да се безпокоя. Кога искаш да подпишеш Моногамния договор?

— Веднага! — заяви Хонорий. — Включете Машината на държавния архив! 6903 е симпатичен номер, нали? Ако знаех и името й...

— Ще го изясня моментално. Нали знаеш, че сме Тайна компютърна служба. Сега ще наберем този номер и ще се включим към Службата за компютърно запознанство... Така. Това е мис Дина Гребс, живее на адрес: 4885 Рейръуд стрийт, Флешинг, Куинс, Лонг Айленд, Ню Йорк.

— Като че ли вече съм чувал това име — каза Хонорий.

— И аз — присъедини се Фюлър. — Чудя се само от къде... Гребс, Гребс...

— Викате ли ме, сър? — попита Гребс от съседната стая.

— Това си ти?! — възкликна Фюлър.

— Това е тя! — извика Хонорий. — Чудех се защо ми е толкова позната. Тя е №6903.

Мина известно време, докато Фюлър асимилира новината. Накрая той сурово запитва:

— Мис Гребс, ще благоволите ли да ми обясните по какъв начин вашата карта е попаднала сред кандидатурите на мистър Хонорий?

— Това ще обясня на мистър Хонорий насаме — отвърна тя с треперещ, но дързък глас.

Фюлър излезе. Хонорий и Гребс се спогледаха.

— Бъдете добра и ми обяснете защо направихте това, мис Гребс?

— Вие наистина сте много придирчив жених — отговори Дина. — Честно казано, влюбих се във вас от пръв поглед, още в деня, когато за първи път дойдохте тук. Веднага видях, че си подходяме идеално. За да разбера това изобщо не ми трябваше да се обръщам към най-сложния компютър в света. Но вашата аристократична Служба за подбор дори не би започнала да обработва данните ми, а вие самият не ме забелязвахте. Бяхте ми нужен, Хонорий, а аз направих всичко необходимо, за да получа своето. Няма от какво да се срамувам.

— Ясно. Длъжен съм да ви кажа, че според мен нямате никакви законови основания да претендирате за мене. Въпреки това без възражения ще се разплатя с вас — в границите на разумното — за изгубеното време и усилия.

— Май не чух добре? — Гребс беше изумена. — Предлагате ми пари, за да не ви задържам повече?

— Разбира се. Искам всичко да е честно.

— Красота! — възкликна Дина. — Но не! Щом искате да се избавите от мен, това няма да ви струва нищо. Впрочем вече ме загубихте!

— Чакайте малко. Не можете да разговаряте така с мен. Все пак аз съм потърпевщата страна, а не вие.

— Вие сте потърпевша страна? Аз се влюбвам във вас, лъжа, извършвам едно след друго длъжностни престъпления, правя се на глупачка в очите ви, а вие смеете да твърдите, че сте потърпевша страна, така ли?!

— Но вие се опитахте да ме вкарате в капан! Сигурно сте подправили и нещо по картите, нали?

— Да! Убедена съм вече, че всяка една от кандидатките ще подхожда на глупак като вас. Препоръчвам ви номер три — дето вечно мълчи като риба. Поне ще побеждавате понякога в семейните спорове.

Хонорий промърмори нещо, приличащо на проклятие и пристъпи към Дина. Гребс замахна с юмруче. Хонорий я хвана за лакътя. Внезапно откриха, че ако не са прегърнати, то са в много близък контакт. Тежко дишайки, те се гледаха в очите.

Потайно неформално чувство, което представлява същността на моногамното поведение — това е любовта. Но също така тя е сила, с която трябва да се съобразява всеки и която не може да бъде предсказана. Любовта измества всичко на заден план и отменя предишните задължения. Но според едно широко разпространено мнение единственото, което не достига на любовта, това са предварителните огледи, които биха показали всички бъдещи радости и скърби. Тогава без задръжки ще се завърти колелото на компютъризираното сватосване, от което зависи просперитета и стабилността на държавата.

По-късно Хонорий попита Дина:

— Слушай, а нашето бъдеще такова ли е? Или си бърничкала и по твоята карта?

— Ще видим — загадъчно се усмихна тя.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.